

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **T.H.B.**, IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. J.N.B. proti žalovanému: **JUDr. J.R.P.**, správca konkurznej podstaty úpadcu S., a.s. v konkurze, P.B., zastúpeného advokátom JUDr. A.M.N., **o určenie pravosti pohľadávky**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.novembra 2007, č.k. 5 Cbi 49/2005-270, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29.novembra 2007, č.k. 5 Cbi 49/2005-270 sa **z r u š u j e** a vec sa vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom určil, že pohľadávka žalobcu vo výške 4 123 445,96,-- Sk je pravá a zistená s právom na oddelené uspokojenie pre účely konkurzného konania vedeného pod sp. zn. 3K 223/04. Súčasne uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 3 000,-- Sk.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou domáhal určenia práva žalobcu na oddelené uspokojenie pohľadávky vo výške 4 123 445,96,-- Sk, ktorá predstavovala výšku zálohy k pohládkam, právo, ktoré vzniklo na základe uzatvorenej Zmluvy o záložnom práve zo dňa 23.2.2004 v znení príloh.

Súd mal v konaní preukázané, že žalobca poskytol právnenmu predchodcovi úpadcu - žalovanému kontokorentný úver na zabezpečenie jeho záväzkov č. X./2000, pričom z dôvodu jeho zlúčenia právneho predchodcu úpadcu a úpadcom ako univerzálnym

nástupcom, ktorý prevzal práva a záväzky, uzatvoril žalobca zmluvu o záložnom práve k pohľadávkam žalovaného špecifikovanej v dodatku č.1 a 2.

V bode 1.3 článku I. Zmluvy o záložnom práve k pohľadávkam zmluvné strany špecifikovali, čo je predmetom zálohu, aké pohľadávky, ich charakter a dôvod vzniku je predmetom zabezpečenia záväzku žalovaného pri nesplatení úveru.

V bode 1.4 záložný dlžník (žalovaný) definoval predmet záložného práva a pohľadávky na zaplatenie dlhu, ktoré pozostávali už z existujúcich pohľadávok úpadcu - žalovaného alebo z pohľadávok budúcich pri jeho podnikateľskej činnosti v rámci dodávateľsko-odberateľských vzťahov, vrátane príslušenstva.

Prílohou označenej zmluvy bol zoznam odberateľských zmlúv - resp. zmluvných partnerov žalovaného.

Súd pri určení pravosti a spôsobe zaradenia pohľadávky žalobcu vychádzal z ust. § 151a, § 151b ods. 1, 2, 3, 4, ako aj ust. § 151c ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a s poukazom na ust. § 28 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní, ust. § 31 ods. 1 písm. e/ Zákona o konkurze a vyrovnaní.

Bežnou praxou v komerčnej sfére uzatvárania úverových zmlúv medzi bankovými subjektmi a podnikateľmi je i uzatvorenie zmluvy o zabezpečenie splatenia poskytnutého úveru formou zriadenia záložného práva k pohľadávkam dlžníka, či už vzniknutých alebo budúcich. Touto formou i žalobca so žalovaným pristúpil k zabezpečeniu záväzku žalovaného.

Záložný veriteľ môže mať záložnú zmluvu uzatvorenú buď priamo s obligačným dlžníkom alebo s inou osobou, ktorá je odlišná od obligačného dlžníka. Na základe záložnej zmluvy dá obligačný dlžník do zálohu vec (pohľadávku), ktorá je v jeho vlastníctve do zálohu veriteľovi.

Potvrdením o registrácii v Notárskom centrálnom registri záložných práv záložný dlžník (úpadca) označil predmet zálohu i záložného veriteľa, v prospech koho zriaďuje záložné právo k pohľadávkam.

S poukazom na ust. § 28 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní, ak na dlžníka je vyhlásený konkurz, obligačný veriteľ má právo si svoju pohľadávku prihlásiť do konkurzného konania a byť uspokojený z výťažku predaja založenej veci (pohľadávky).

Vychádzajúc z ust. § 28 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní oddelení veriteľa sú uspokojení oddelene od ostatných veriteľov z výťažku predaja, na ktorom je zriadené záložné právo (okrem iných viaznucich práv), upravených v ust. § 151 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Žalobca v tomto konaní preukázal riadne uzatvorenú Zmluvu o zriadení záložného práva k pohľadávkam v zmysle ust. § 151a až 151c Občianskeho zákonníka, a preto mu vzniklo v súvislosti s ust. § 28 ods. 1 a § 31 ods. 1 písm. e/ Zákona o konkurze a vyrovnaní právo oddeleného veriteľa s nárokom na oddelené uspokojenie.

Záložný veriteľ (žalobca) v konaní preukázal postavenie záložného veriteľa k pohľadávkam úpadcu, ktoré boli špecifikované či už v dodatku č.1, 2 Zmluvy alebo v zozname pohľadávok úpadcu, čím súd dospel k záveru, že žalobcovi vzniklo právo oddeleného veriteľa s právom na oddelené uspokojenie v súlade s ust. § 28 ods. 1 a § 31 ods. 1 písm. e/ Zákona o konkurze a vyrovnaní. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd žalobe vyhovel.

O náhrade trov konania rozhodol v súlade s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný podaním zo dňa 8.2.2008. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa, žalobu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania. Žalovaný má za to, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Žalobca si na Krajskom súde v Bratislave dňa 12.5.2005 vo veci úpadcu S., a.s., č.k. 3K 223/2004 prihlásil pohľadávku vo výške 4 123 445,96,-- Sk so zaradením do prvej triedy. Zároveň v prihláške uviedol, že si uplatňuje pre prihlásenú pohľadávku právo na oddelené uspokojenie do celkovej výšky 4 123 445,96,-- Sk z dôvodu uzatvorenia zmluvy o záložnom práve s predchodcom úpadcu spoločnosťou M., a s., IČO: X. a registráciu záložného práva v Notárskom centrálnom registri záložných práv.

Žalovaný má za to, že žalobca nepostupoval pri prihlasovaní svojej pohľadávky v súlade s § 20 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní. Veriteľ, ktorý si uplatňuje právo na oddelené uspokojenie, je povinný presne označiť vec (alebo inú časť majetku), ku ktorej sa viaže právo na oddelené uspokojenie. Má za to, že v prípade pohľadávok je potrebná ich identifikácia minimálne označením dlžníka (poddľníka), označením výšky, splatnosti a právneho dôvodu vzniku pohľadávky. Z konkurznej prihlášky je zrejmé, že žalobca takýmto spôsobom pri prihlasovaní práva na oddelené uspokojenie nepostupoval. Pri identifikácii poddľníkov v konkurznej prihláške je uvedené iba obchodné meno, sídlo a IČO poddľníka, bez uvedenia výšky jeho záväzku, splatnosti alebo právneho dôvodu. Zároveň bol ku konkurznej prihláške pripojený aj zoznam poddľníkov úpadcu zo dňa 3.12.2004.

Odo dňa prihlásenia pohľadávky do skončenia prieskumného pojednávania žalobca neurobil žiaden úkon smerujúci k presnej identifikácii pohľadávok, ku ktorým by mohlo byť na základe Zmluvy o zriadení záložného práva skutočne aj zriadené záložné právo. Nezaujímal sa o skutočnosť, či sa nejaké pohľadávky aj nachádzajú ku dňu vyhlásenia konkurzu v konkurznej podstate úpadcu alebo či ku prípadným pohľadávkam s poukazom na ust. § 14 ods. 1 písm. f/ Zákona o konkurze a vyrovnaní nemohlo právo na oddelené uspokojenie zaniknúť. K presnej identifikácii pohľadávok nedošlo zo strany žalobcu ani ku dnešnému dňu.

Ani prvostupňový súd sa nezaoberal žalovaným namietaným spôsobom prihlásenia práva na oddelené uspokojenie, teda či si žalobca právo na oddelené uspokojenie riadne prihlásil so všetkými zákonnými náležitosťami.

Žalovaný má za to, že žalobca si konkurznou prihláškou neprihlásil právo na oddelené uspokojenie. V zmysle ust. § 23 ods. 2 Zákona o konkurze a vyrovnaní sa tak nemôže v incidenčnom konaní ani domáhať práva na oddelené uspokojenie, pretože to je nad rámec konkurznej prihlášky. Žalobca teda nemá v konkurznom konaní 3K 223/04 pohľadávku s právom na oddelené uspokojenie. Preto súd nemohol žalobcovi priznať právo na oddelené uspokojenie vzhľadom na to, že žalobca v konkurznej prihláške presne neidentifikoval pohľadávku, ku ktorým by sa malo vzťahovať právo na oddelené uspokojenie.

Pri svojom rozhodovaní prvostupňový súd neskúmal rozsah majetku (v tomto prípade pohľadávok úpadcu), ku ktorému by mal vzniknúť priznaný nárok na oddelené uspokojenie. Z napadnutého rozsudku vôbec nie je zrejmé, z výťažku zo speňaženia ktorej konkrétnej časti

majetku úpadcu (hnutelné veci, nehnuteľné veci, pohľadávky, iné majetkové práva) by mala byť uspokojená pohľadávka žalobcu. Súd iba určil, že pohľadávka žalobcu vo výške 4 123 445,96,-- Sk je pravá a zistená s právom na oddelené uspokojenie pre účely konkurzného konania vedeného pod sp. zn. 3K/223/2004.

Žalovaný je toho názoru, že takýto nejednoznačný rozsudok zakladá do právneho vzťahu účastníkov konania právnu neistotu a v konečnom dôsledku je nevykonateľný. Rozsudok zakladá nerovnoprávne postavenie účastníkov konkurzného konania, lebo dáva žalobcovi možnosť domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky aj z majetku, ku ktorému mu nemohlo vzniknúť právo na oddelené uspokojenie.

Prvostupňový súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal ani s námietkou žalovaného ohľadne neurčitého vymedzenia zálohu v Zmluve o záložnom práve k pohľadávkam zo dňa 23.2.2004, a to napriek tomu, že žalobca v priebehu konania rozporným spôsobom odôvodňoval určenie zálohu v uvedenej zmluve. Vo svojom vyjadrení zo dňa 23.1.2006 žalobca uvádzal, že záloh je v predmetnej záložnej zmluve určený čo do množstva a druhu, a to tak, že obsahuje vymedzenie množstva označením, že ide o všetky pohľadávky a obsahuje vymedzenie druhu konštatovaním, že sa jedná o pohľadávky na zaplatenie peňažných prostriedkov. V rozpore s týmto tvrdením však už žalobca vo vyjadrení zo dňa 3.10.2007 v súvislosti s vymedzením zálohu k predmetnej záložnej zmluve poukazuje na spôsob určenia zálohu iným spôsobom tak, aby záloh počas trvania záložného práva bolo možné určiť. Súd prvého stupňa pritom vo svojom rozhodnutí vôbec nešpecifikoval, ktorý z vyššie uvedených názorov žalobcu si osvojil a v odôvodnení sa obmedzil iba na citáciu zákonného ustanovenia § 151b ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o určenie zálohu čo do množstva a druhu, je nepochybné, že táto možnosť identifikácie zálohu je prípustná iba pri druhovo určených veciach, pri ktorých je možné počas trvania záložného práva zameniť konkrétny predmet záložného práva. V danom prípade je však evidentné, že pohľadávky ako osobitný predmet občianskoprávných vzťahov nemožno považovať za druhovo určiteľné veci, resp. druhovo určiteľný predmet záložného práva. Každá pohľadávka je totiž osobitným predmetom občianskoprávných vzťahov, ktorý je vo vzťahu k ostatným pohľadávkam jedinečný, jednak právnym dôvodom svojho vzniku, ako aj svojou nominálnou hodnotou. Nemožno nikdy vymedziť určité množstvo rovnakého druhu pohľadávok, nakoľko každá z pohľadávok je vo vzťahu k ostatným pohľadávkam špecifickým predmetom občianskoprávných vzťahov, pretože sa od ostatných pohľadávok

odlišuje minimálne právnym dôvodom svojho vzniku a svojou nominálnou hodnotou. Pohľadávky nemožno určiť čo do množstva a druhu tak, ako to vo svojom vyjadrení zo dňa 23.1.2006 prezentoval žalobca. Pri druhovom určení zálohu musí existovať reálna možnosť zámeny zálohu za iný záloh toho istého množstva a druhu. V tomto konkrétnom prípade však takáto možnosť neexistuje, keďže každá z pohľadávok je špecifická čo do právneho dôvodu svojho vzniku, výšky, splatnosti a okrem toho predmetom záložného práva podľa žalobcu by v danom prípade mali byť všetky peňažné pohľadávky, čo taktiež vylučuje možnosť druhovej zámeny. Z uvedeného vyplýva, že pohľadávky nemožno za žiadnych okolností subsumovať pod druhové určenie zálohu.

Taktiež žalovaný má za to, že označenie zálohu v predmetnej záložnej zmluve nemožno považovať ani za určenie zálohu iným spôsobom tak, aby záloh počas trvania záložného práva bolo možné určiť, najmä pokiaľ ide o označenie „všetky budúce pohľadávky“. V ktoromkoľvek momente po uzavretí predmetnej záložnej zmluvy, resp. po jej registrácii totiž objektívne nie je možné relevantným spôsobom určiť, ktoré budúce peňažné pohľadávky úpadcu sú v danom momente predmetom záložného práva podľa uvedenej záložnej zmluvy a teda nie je možné určiť presný okruh pohľadávok spadajúcich pod pojmové vymedzenie zálohu - „všetky budúce peňažné pohľadávky úpadcu“, čím nie je naplnená podmienka identifikovateľnosti zálohu kedykoľvek v priebehu trvania záložného práva.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 19.3.2008. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a zaviazat' žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobca uviedol, že popretie prihlásenej pohľadávky je oprávnený urobiť správca alebo ktorýkoľvek veriteľ, najneskôr do skončenia prieskumného pojednávania. Rovnako najneskôr do skončenia prieskumného pojednávania môže veriteľ prihlásiť pohľadávku, ktorá sa uplatňuje prihláškou, ktorá vznikla pred vyhlásením konkurzu, prieskumné konanie je príznačná koncentračná zásada. Je neprípustné, aby žalovaný dodatočne menil či rozširoval dôvody popretia pohľadávky. V prípade konkurzného konania 3K/223/2004 žalovaný ako dôvod popretia poradia prihlásenej pohľadávky uviedol neurčitosť právneho úkonu, ktorým je zmluva o záložnom práve. V podanom odvolaní voči prvostupňovému rozhodnutiu žalovaný opätovne rozširuje dôvody popretia pohľadávky tvrdiac, že žalobca nepostupoval v prihláške podľa § 20 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní, nezaujímal sa, či ku dňu

vyhlásenia konkurzu patria do konkurznej podstaty nejake pohľadávky, prihláškou neuplatnil právo na oddelené uspokojenie. Odvolací súd s ohľadom na koncentračnú zásadu prieskumného pojednávania, ako aj s ohľadom na ust. § 205a ods. 1 O.s.p. by na uvedené skutočnosti vôbec nemal prihliadať.

Čo sa týka argumentácie odvolateľa o nevykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, žalobca k tomu uvádza, že práve žalovaný ako správca konkurznej podstaty, voči ktorému rozhodnutie smeruje, je osoba, ktorá na základe súpisu majetku a účtovných podkladov a ostatnej dokumentácie úpadcu, ktorú má k dispozícii, má najlepšiu možnosť vykonať rozsudok a tiež možnosť určiť, ktoré z pohľadávok môžu byť predmetom záložného práva (s ohľadom na limitovanie vzniku práva na oddelené uspokojenie lehotou maximálne dvoch mesiacov pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu). Uvedené znamená, že práve žalovaný má najlepšiu možnosť presne určiť, ktoré z pohľadávok úpadcu nemôžu byť predmetom záložného práva, keďže záložné právo sa v zmysle uzavretej záložnej zmluvy zriadilo ku všetkým pohládkam úpadcu.

Odvolateľ v čl. IV. svojho odvolania spochybňuje tzv. iný spôsob určenia zálohu v zmysle § 151b ods. 4 Občianskeho zákonníka. Odvolateľ tiež namieta, že žalobca vo svojich vyjadreniach zmenil názor. Uvedený argument je irelevantný, nakoľko vedenie sporu a právna kvalifikácia je plne v dispozícii žalobcu. Podľa vyjadrenia žalobcu zo dňa 3.10.2007 sa jasne deklarovalo to, že záloh je v záložnej zmluve vymedzený iným vhodným spôsobom tak, aby ho bolo možné kedykoľvek určiť. Zákon takéto vymedzenie jednoznačne pripúšťa, pričom nerozlišuje či tak možno urobiť len k existujúcemu zálohu (existujúce pohľadávky) alebo aj k budúcemu zálohu (budúce pohľadávky). Je zrejmé, že k budúcim pohládkam je možné spraviť len všeobecné vymedzenie. V záložnej zmluve sa práve kvôli tomu strany dohodli, že špecifikácia a bližšie určenie pohľadávok, ktoré vzniknú (teda zmenia povahu budúcich na existujúce) sa bude vykonávať cez prílohu tak, aby bolo možné záloh presne kedykoľvek určiť. Požiadavka zákona na možnosť určenia sa musí posudzovať vždy ku konkrétnemu sledovanému momentu a nie vo všeobecnosti. Práve zoznam predkladaný dlžníkom umožňoval presne v daný okamih určiť, čo je práve založené (za predpokladu jeho úplnosti).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalovaného podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca sa svojim návrhom domáhal určenia pravosti pohľadávky žalobcu vo výške 4 123 445,96,-- Sk s právom na oddelené uspokojenie tak, ako bolo uplatnené v prihláške pohľadávky žalobcu zo dňa 5.5.2005. Podaním zo dňa 15.5.2006, ktoré bolo doručené súdu dňa 17.5.2006 (č.l. 86) žalobca navrhol súdu, aby rozhodol, že pohľadávke žalobcu vo výške 4 123 445,96,-- Sk sa priznáva právo na oddelené uspokojenie tak, ako bolo uplatnené v prihláške pohľadávky žalobcu zo dňa 5.5.2005, avšak len vo vzťahu k tým pohľadávkam úpadcu, ktoré vznikli do dňa 9.10.2004 a žalovaný je povinný ju takto zaradiť do zoznamu prihlásených pohľadávok. Súd prvého stupňa túto úpravu petitu žalobcom nevzal do úvahy a vyhovel žalobe v znení petitu zo dňa 23.6.2005.

Medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného - M.N. bola uzatvorená Zmluva o kontokorentnom úvere č. X./2000 v zmysle § 497 až 507 Obchodného zákonníka zo dňa 16.3.2001 v znení dodatkov.

Podľa bodu III. bod 1 Zmluvy, na zabezpečenie celkovej pohľadávky veriteľa uzatvorili veriteľ a dlžník Zmluvu o postúpení pohľadávok z kúpnych zmlúv a dodatok ku Zmluve o bežnom účte, uzatvorené medzi T. a spoločnosťou M., a.s., b) blanco zmenka vystavená spoločnosťou M., a.s. a príslušná zmluva o použití zmenky.

Dňa 23.2.2004 žalobca ako záložný veriteľ a úpadca S., a.s. B. ako záložný dlžník uzatvorili Zmluvu o záložnom práve k pohľadávkam podľa § 151 a nasl. Občianskeho zákonníka. Predmetom tejto zmluvy o záložnom práve je dohoda zmluvných strán o zriadení záložného práva za účelom zabezpečenia a splatenia ďalej definovanej pohľadávky. Podľa bodu 1.2 Zmluvy o záložnom práve k pohľadávkam záložný veriteľ uzatvoril so záložným dlžníkom Zmluvu o kontokorentnom úvere č. X./2000 v znení jej neskorších dodatkov, na základe ktorej záložný veriteľ poskytne záložnému dlžníkovi po splnení dohodnutých podmienok úver vo výške 30 mil. Sk. Podľa bodu I. bod 1.3 pre účely tejto zmluvy sa zabezpečovanými pohľadávkami záložného veriteľa voči záložnému dlžníkovi rozumie: - pohľadávka záložného veriteľa na splatenie úveru, spolu s príslušenstvom pohľadávky záložného veriteľa a súčasťami pohľadávky záložného veriteľa v zmysle úverovej zmluvy, - pohľadávka, vrátane jej príslušenstva, ktorá vznikne v dôsledku alebo v súvislosti s odstúpením alebo vypovedaním úverovej zmluvy, - pohľadávka, vrátane jej príslušenstva, na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá vznikne, resp. vznikla záložnému veriteľovi v súvislosti s úverovou zmluvou v dôsledku plnenia záložného veriteľa záložnému dlžníkovi

bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, pohľadávka voči záložnému dlžníkovi na uhradenie nákladov v zmysle tejto zmluvy a zaplatenie zmluvných pokút v zmysle úverovej zmluvy, tejto zmluvy a tiež všetkých ostatných zmlúv uzatvorených medzi záložným veriteľom a záložným dlžníkom za účelom zabezpečenia vyššie uvedených pohľadávok,

- pohľadávka spolu s príslušenstvom a príslušnými poplatkami v zmysle úverovej zmluvy na zaplatenie nepovoleného prečerpania na ktoromkoľvek účte záložného dlžníka vedenom záložným veriteľom, ktoré vzniklo na základe alebo v súvislosti s úverovou zmluvou,
- pohľadávka, ktorá vznikne na základe posúdenia právneho úkonu, v dôsledku ktorého došlo k vzniku, k zmene alebo zániku ktorejkoľvek z vyššie uvedených pohľadávok ako odporovateľného právneho úkonu.

Pre účely tejto zmluvy predmetom záložného práva a pohľadávky na zaplatenie sú všetky a tiež ktorákoľvek z pohľadávok záložného dlžníka na zaplatenie peňažných prostriedkov, vrátane prípadného príslušenstvá týchto pohľadávok, ktoré vznikli alebo vzniknú: - na základe alebo v súvislosti s akoukoľvek zmluvou alebo dohodou uzatvorenou medzi záložným dlžníkom a akoukoľvek treťou osobou, a to bez ohľadu na ich formu alebo spôsob vzniku, - na základe alebo v súvislosti so vznikom, trvaním alebo zánikom akéhokoľvek záväzkového vzťahu medzi záložným dlžníkom a akoukoľvek treťou osobou, - na základe alebo v súvislosti so zmluvami, ktoré boli alebo budú uzatvorené medzi záložným dlžníkom a akoukoľvek treťou osobou a ktoré sú vymenované v prílohe č.1 k tejto zmluve. Odberatelia: ktorákoľvek alebo všetky tretie osoby, voči ktorým vznikli, resp. vzniknú záložnému dlžníkovi pohľadávky na zaplatenie, odberateľské zmluvy, všetky zmluvy, dohody alebo záväzkové vzťahy, na základe ktorých alebo v súvislosti s ktorými vznikli, resp. vzniknú záložnému dlžníkovi pohľadávky na zaplatenie. V bode II. bod 2.1 Zmluvy je uvedené, že záložný dlžník k týmto za účelom zabezpečenia a splatenia pohľadávky zriaďuje v prospech záložného veriteľa záložné právo k pohľadávkam na zaplatenie a záložný veriteľ prijíma toto záložné právo. Záložné právo bude registrované v Notárskom registri záložných práv. Záložné právo k už existujúcim pohľadávkam na zaplatenie vznikne jeho registráciou v Notárskom registri záložných práv a záložné právo k pohľadávkam, ktoré nadobudne záložný dlžník v budúcnosti alebo ktoré vzniklo v budúcnosti alebo záložné právo k pohľadávkam, ktorých vznik závisí od splnenia podmienky, vznikne nadobudnutím týchto pohľadávok záložným dlžníkom.

Realizácia záložného práva bola upravená účastníkmi zmluvy v bode 2.7 Zmluvy. Podľa bodu 2.10 Zmluvy, každý predmet záložného práva sa považuje za samostatný záloh v zmysle Občianskeho zákonníka. Záložný veriteľ je oprávnený pri realizácii záložného práva podľa bodu 2.7. tejto zmluvy domáhať sa uspokojenia pohľadávky z ktoréhokoľvek predmetu záložného práva alebo zo všetkých predmetov záložného práva.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 22.3.2005 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu - S., a.s. B., IČO: X.. Žalobca si prihlásil svoju pohľadávku prihláškou zo dňa 5.5.2005, ktorá bola doručená súdu 12.5.2005, a to pohľadávku voči úpadcovi v celkovej výške 4 123 445,96,-- Sk a požadoval pre ňu oddelené uspokojenie, a to do celkovej výšky 4 123 445,96,-- Sk. Na prieskumnom pojednávaní konanom dňa 3.6.2005 správca konkurznej podstaty úpadcu - žalovaný poprel právo žalobcu na oddelené uspokojenie z dôvodu neurčitosti právneho úkonu, ktorým je zmluva o záložnom práve.

Podľa ust. § 28 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zmien a doplnkov veriteľa pohľadávok, ktoré boli zabezpečené záložným právom alebo zádržným právom, prípadne obmedzením prevodu nehnuteľností alebo zabezpečovacím prevodom práva (ďalej len „oddelení veriteľa“), majú pri speňažení právo, aby ich pohľadávka bola uspokojená z výťažku predaja majetku, ktorým bola zabezpečená.

Záložné práva oddelených veriteľov zanikajú speňažením zálohu (§ 28 ods. 9 Zákona o konkurze a vyrovnaní).

Podľa ust. § 14 ods. 1 písm. f/ Zákona o konkurze a vyrovnaní vyhlásením konkurzu zanikajú práva na oddelené uspokojenie (§ 28), ktoré sa týkajú majetku patriaceho do podstaty a veriteľa ich získali v posledných dvoch mesiacoch pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu; ak sa konkurz zrušil podľa § 44 ods. 1 písm. a/, možno tieto práva znovu uplatniť. Ak sa však veci alebo pohľadávky pri výkone rozhodnutia v uvedenej lehote speňažili, bude výťažok na ne pripadajúci zahrnutý do podstaty.

Podľa ust. § 151a Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia Zmluvy o záložnom práve k pohľadávkam uzatvorenej medzi T., a.s. B. a S., a.s. dňa 23.2.2004, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len „záloh“), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

Záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou, schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu alebo zákonom. Zmluva o zriadení záložného práva na hnutelnú vec sa nemusí uzatvoriť v písomnej forme, ak záložné právo vzniká odovzdaním veci podľa tohto zákona (§ 151b ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V zmluve o zriadení záložného práva sa určí pohľadávka, ktorá sa záložným právom zabezpečuje a záloh (§ 151b ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Záloh môže byť v zmluve o zriadení záložného práva určený jednotlivito, čo sa týka množstva a druhu alebo iným spôsobom tak, aby kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť (§ 151b ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Záložným právom možno zabezpečiť peňažnú pohľadávku, ako aj nepeňažnú pohľadávku, ktorej hodnota je určitá alebo kedykoľvek počas trvania záložného práva určiteľná.

Záložným právom možno zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky (§ 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Záloh môže byť vec, právo, iná majetková hodnota, byt a nebytový priestor, ktoré sú prevoditeľné, ak zákon neustanovuje inak. Záloh môže byť aj súbor vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, podnik alebo časť podniku, alebo iná hromadná vec (§ 151d ods. 1 Občianskeho zákonníka). Záložné právo sa vzťahuje na záloh, jeho súčasti, plody a úžitky a príslušenstvo, ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje alebo zákon neustanovuje inak. Na plody a úžitky sa záložné právo vzťahuje až do ich oddelenia od zálohu, ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje inak (§ 151d ods. 2 Občianskeho zákonníka). Záložné právo možno zriadiť na vec, byt a na nebytový priestor vo vlastníctve záložcu alebo na právo a na inú majetkovú hodnotu, ktoré patria záložcovi (§ 151d ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 151d ods. 4 Občianskeho zákonníka záložné právo možno zriadiť aj na vec, právo, inú majetkovú hodnotu, byt alebo nebytový priestor, ktorý záložca nadobudne v budúcnosti, a to aj vtedy, ak vec, právo, iná majetková hodnota, byt a nebytový priestor vzniknú v budúcnosti, alebo ktorých vznik závisí od splnenia pohľadávky.

Podľa ust. § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka, záložné právo zaniká: a/ zánikom zabezpečenej pohľadávky, b/ zánikom všetkých vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, na ktoré sa záložné právo vzťahuje, c/ ak sa záložný veriteľ vzdá záložného práva, d/ uplynutím času, na ktorý bolo záložné právo zriadené, e/ vrátením veci záložcovi, ak záložné právo vzniklo odovzdaním vecí, f/ ak záložca previedol záloh v bežnom obchodnom styku v rámci výkonu predmetu podnikania alebo ak bol v čase prevodu alebo prechodu zálohu nadobúdateľ zálohu pri vynaložení náležitej starostlivosti dobromyseľný, že nadobúda záloh nepretržený záložným právom, g/ ak záložca previedol záloh a zmluva o zriadení záložného práva určuje, že záložca môže záloh alebo časť zálohu previesť bez zaťaženia záložným právom, h/ iným spôsobom dohodnutým v zmluve o zriadení záložného práva alebo vyplývajúcim z osobitného predpisu.

Z ust. § 151d Občianskeho zákonníka teda vyplýva, že zálohom môže byť vec, právo alebo majetková hodnota, ktorá je prevoditeľná. Záloh môže byť aj byt a nebytový priestor, tiež súbor vecí, práv alebo majetkových hodnôt, podnik alebo časť podniku alebo iná hromadná vec. Zálohom teda môže byť akýkoľvek majetok patriaci fyzickej alebo právnickej osobe. Podstatným znakom pre predmet záložného práva je jeho prevoditeľnosť na inú osobu. Zákonodarca v ust. § 151d ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka zdôrazňuje, že predmet záložného práva - záloh patrí záložcovi, resp. ide o záloh, ktorý záložca nadobudne v budúcnosti. Pri zmluvnom záložnom práve môže byť záloh určený jednotlivo alebo vymedzením čo do množstva alebo druhu alebo iným spôsobom tak, aby kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť. Predmetom záložného práva môžu byť veci, pričom treba rozlišovať veci hnutel'né a nehnuteľnosti. Predmetom záložného práva môže byť aj právo. Predovšetkým zálohom môže byť pohľadávka. Ak je predmetom záložného práva pohľadávka, záložné právo sa vzťahuje aj na príslušenstvo tejto pohľadávky. Čo tvorí príslušenstvo pohľadávky upravuje § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Sú to úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Ak by príslušenstvo pohľadávky nemalo patriť do zálohu, treba to dohodnúť v zmluve o zriadení záložného práva. Záložné právo možno zriadiť k zálohu, ktorý záložca nadobudne v budúcnosti, teda k zálohu, ktorý síce objektívne existuje, ale nie je vo vlastníctve záložcu, resp. záložca nemá k nemu právo, ktoré ho oprávňuje záloh založiť. Okrem toho možno založiť taký záloh, ktorý iba v budúcnosti vznikne, alebo ktorého vznik závisí od splnenia podmienky.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že medzi T., a.s. B. a S., a.s. B. bola uzatvorená platná Zmluva o záložnom práve k pohľadávkam uzatvorená podľa § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka. Záložné právo bolo zriadené písomnou zmluvou, v tejto zmluve o zriadení záložného práva bola určená pohľadávka, ktorá sa záložným právom zabezpečuje a tiež určite, jasne a zrozumiteľne bol dohodnutý záloh, predmet záložného práva a pohľadávky na zaplatenie. Záložné právo bolo registrované v Notárskom registri záložných práv, z ktorého vyplýva, že ide o pohľadávku záložného veriteľa T., a.s. B. na splatenie úveru vo výške 30 mil. Sk, jeho súčasti a príslušenstva a ďalších súm v súvislosti so Zmluvou o kontokorentnom úvere č. X./2000 v znení jej neskorších dodatkov, uzatvorených medzi záložným veriteľom a záložným dlžníkom a pohľadávky záložného veriteľa spolu s príslušenstvom v zmysle záložnej zmluvy a predmetom zálohu sú pohľadávky uvedené v Zmluve o záložnom práve k pohľadávkam zo dňa 23.2.2004 uzatvorenej medzi T., a.s. B. a S., a.s. B. ako záložným dlžníkom a tiež ktorákoľvek z pohľadávok záložného dlžníka na zaplatenie peňažných prostriedkov, vrátane prípadného príslušenstva týchto pohľadávok, ktoré vznikli a/ alebo vzniknú: - na základe alebo v súvislosti s akoukoľvek zmluvou alebo dohodou uzatvorenou medzi záložným dlžníkom a akoukoľvek treťou osobou, a to bez ohľadu na ich formu alebo spôsob vzniku, a/ alebo - na základe alebo v súvislosti so vznikom, trvaním alebo zánikom akéhokoľvek záväzkového vzťahu medzi záložným dlžníkom a akoukoľvek treťou osobou, a/ alebo - na základe alebo v súvislosti so zmluvami, ktoré boli a/ alebo budú uzatvorené medzi záložným dlžníkom a akoukoľvek treťou osobou a ktoré sú vymenované v prílohe č.1 záložnej zmluvy. Odvolací súd preto považuje námietku žalovaného, týkajúcu sa neurčitého vymedzenia zálohu v Zmluve o záložnom práve k pohľadávkam zo dňa 23.2.2004 za neopodstatnenú. Záloh bol vymedzený čo do množstva a druhu tak, že kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť. Povinnosti záložného dlžníka boli dohodnuté v čl. II. bod 2.6, v ktorom bolo okrem iného dohodnuté za účelom bližšej špecifikácie pohľadávok na zaplatenie a aktualizácie prílohy č. 1 k tejto zmluve, pravidelne k poslednému dňu každého kalendárneho mesiaca po uzatvorení tejto zmluvy počnúc prvým celým kalendárnym mesiacom po jej uzatvorení predložiť záložnému veriteľovi zoznam všetkých aktuálnych odberateľských zmlúv a pohľadávok na zaplatenie vo forme uvedenej v prílohe č.3 k zmluve. Zabezpečiť, aby súčet pohľadávok na zaplatenie neklesol kedykoľvek po dobu trvania zmluvy pod sumu 30 mil. Sk mesačne, atď. (viď bod 2.6 Zmluvy o zriadení záložného práva). Odvolací súd tiež poukazuje na dohodu účastníkov v bode 2.10. zmluvy, z ktorej vyplýva, že každý predmet záložného práva sa považuje za samostatný záloh v zmysle Občianskeho zákonníka. Záložný veriteľ

je oprávnený pri realizácii záložného práva podľa bodu 2.7 tejto zmluvy domáhať sa uspokojenia pohľadávky z ktoréhokoľvek predmetu záložného práva alebo zo všetkých predmetov záložného práva.

Žalobca si prihláškou pohľadávok zo dňa 5.5.2005, ktorá bola doručená Krajskému súdu v Bratislave, prihlásil svoju pohľadávku v celkovej výške 4 123 445,96,-- Sk s právom na oddelené uspokojenie k pohľadávkam úpadcu voči poddlžníkom, špecifikovaných v samotnej prihláške a tiež ku všetkým ďalším pohľadávkam úpadcu evidovaným v účtovníctve úpadcu ku dňu vyhlásenia konkurzu. S prihliadnutím na predmet zálohu vymedzený v záložnej zmluve, žalobca postupoval v súlade s ust. § 20 ods. 1 Zákona o konkurze a vyrovnaní a prihláška obsahovala všetky zákonné náležitosti. V prihláške bola uvedená číselná výška pohľadávky, jej príslušenstva, skutočnosti, na ktorých sa prihláška zakladá, aké poradie pre svoju pohľadávku požaduje a skutočnosti, ktorými môže byť pohľadávka preukázaná, tiež uviedol, že si uplatňuje oddelené uspokojenie označením vecí, na ktoré sa viaže právo oddeleného uspokojenia s prihliadnutím na platne uzatvorenú zmluvu o zriadení záložného práva. Presnú identifikáciu pohľadávok, ku ktorým existovalo na základe zmluvy o zriadení záložného práva zriadené záložné právo, vzhľadom na porušenie povinnosti úpadcu vyplývajúcej zo zmluvy o zriadení záložného práva mohol urobiť len správca konkurznej podstaty úpadcu. Žalobca vo svojom podaní zo dňa 19.1.2006 (č.l. 72-77) navrhol súdu, aby žalovaný predložil dôkazy, ktoré z pohľadávok, ku ktorým žalobca uplatnil právo na oddelené uspokojenie, vznikli pred dňom 10.10.2004 a ktoré vznikli v období od 10.10.2004 do vyhlásenia konkurzu. Súd prvého stupňa žalobcom navrhnuté dôkazy nevykonal, v rozhodnutí neodôvodnil, prečo navrhované dôkazy zo strany žalobcu nevykonal, v akej výške existovali pohľadávky úpadcu ku dňu 9.10.2004 (2 mesiace pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu s prihliadnutím na ust. § 14 ods. 1 písm. f/ Zákona o konkurze a vyrovnaní), ktoré tvorili záloh v zmysle zmluvy o zriadení záložného práva. Súd tiež riadne nevykonal listinné dôkazy predložené účastníkmi konania s poukazom na ust. § 129 ods. 1 O.s.p.. Riadne nevyhodnotil listinný dôkaz založený v spise na č.l. 133, prehľad pohľadávok S., a.s., pri ktorých navrhovateľ T., a.s. uplatňuje oddelené uspokojenie. Tiež z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, ako sa súd vysporiadal s vyjadrením žalovaného na pojednávaní dňa 5.6.2007, v ktorom uviedol, že žalobca má právo na oddelené uspokojenie pohľadávky do výšky 307 223,07,-- Sk. Z odôvodnenia rozsudku taktiež nie je zrejmé, či súd uveril dôkazom založeným v spise na č.l. 139 až 227 a 223 až 257 a ako tieto dôkazy súd vyhodnotil. Z rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyplýva, z ktorých dôkazov vychádza, keď

určil, že predmetom záložného práva ku dňu 9.10.2004 boli pohľadávky vo výške 4 123 445,96,-- Sk s prihliadnutím na tú skutočnosť, že v zmysle uzavretej záložnej zmluvy bolo zriadené záložné právo ku všetkým budúcim pohľadávkam úpadcu do výšky zabezpečenej pohľadávky.

Odvolaací súd však nesúhlasí s názorom žalobcu, že žalovaný po skončení prieskumného pojednávania nemôže meniť dôvod popretia pohľadávky. Táto skutočnosť nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia. Z ust. § 21 Zákona o konkurze a vyrovnaní vyplýva, že na preskúmanie prihlásených pohľadávok nariadi súd prieskumné pojednávanie, na ktoré sa musí dostaviť úpadca a správca. Preskúmanie sa robí podľa zoznamu zostaveného správcom. Úpadca aj konkurzní veritelia môžu popierať pravosť, výšku aj poradie všetkých prihlásených pohľadávok. Výsledok prieskumného pojednávania sa zapíše do zoznamu prihlášok predloženého správcom a takto upravený zoznam tvorí súčasť zápisnice o prieskumnom pojednávaní; veriteľom na ich žiadosť súd vydá opis. V prípade, že správca poprie pohľadávku (pravosť, výšku alebo jej poradie), postup konkurzného veriteľa upravuje ust. § 23 Zákona o konkurze a vyrovnaní. Zákon v ust. § 23 ods. 2 zakotvuje, že veriteľ v žalobe, ktorú podáva proti všetkým, ktorí pohľadávku popreli, sa môže domáhať len právneho dôvodu a poradia uvedeného v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní a pohľadávku môže uplatniť len do výšky uvedenej v prihláške alebo na prieskumnom pojednávaní. Zákon v žiadnom svojom ustanovení neupravuje, že súd preskúmava v konaní o incidenčnej žalobe len tie dôvody popretia, ktoré správca uviedol na prieskumnom pojednávaní. Pri rozhodovaní o určení pravosti pohľadávky, resp. jej výšky a poradia platí občianske súdne konanie upravené v Občianskom súdnom poriadku. V tomto konaní účastníci majú možnosť a povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, tak žalobca i žalovaný môže reagovať na argumenty i dôkazy druhého účastníka a súd vyhodnotí tieto dôkazy podľa svojej úvahy jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Keďže súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal riadne navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, doteraz zistený skutkový stav neobstojí. Jeho rozhodnutie je predčasné, Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a v súlade s ust. § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom konaní bude povinnosťou súdu v naznačenom smere vykonať riadne navrhnuté dôkazy, tieto vyhodnotiť a opätovne zistiť, či je oprávnená pohľadávka žalobcu vo výške 4 123 445,96,-- Sk s právom na oddelené uspokojenie s prihliadnutím na návrh žalobcu zo dňa 13.4.2000, ust. § 14 ods. 1 písm. f/, § 28 Zákona o konkurze a vyrovnaní.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 29. apríla 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.